

Les interaccions orals en petits grups

Una oportunitat d'aprenentatge cognitiu, social i identitari

Míriam Turró Amorós

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

DEPARTAMENT DE DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I LA
LITERATURA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

PROGRAMA DE DOCTORAT
“DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I LA LITERATURA”

LES INTERACCIONS ORALS EN PETITS GRUPS.
Una oportunitat d’aprenentatge cognitiu, social i identitari

TESI DOCTORAL PER OPTAR AL TÍTOL DE DOCTORA PER LA UNIVERSITAT DE
BARCELONA

PRESENTADA PER MÍRIAM TURRÓ AMORÓS
DIRECTOR DE LA TESI: Dr. JULI PALOU SANGRÀ
CODIRECTORA DE LA TESI: Dra. ALBA AMBRÓS PALLARÈS
TUTOR DE LA TESI: Dr. JULI PALOU SANGRÀ

BARCELONA, febrer de 2013

*Als meus pares i a la Magda,
per la seva estima i suport
incondicionals*

ÍNDIX

AGRAÏMENTS

INTRODUCCIÓ	1
1. LA INTERACCIÓ	7
1.1. Punt de partida. Principals aportacions científiques del terme interacció	8
1.2. Elements constitutius de la interacció	18
1.2.1. El context	19
1.2.2. El marc d'interacció	25
1.2.3. La coherència discursiva	26
1.3. Organització de la interacció	27
1.3.1. Els actes de parla	27
1.3.2. La conversa com interacció	29
1.4. La teoria de l'enunciació i les funcions del llenguatge	33
1.4.1. Aportacions de la Teoria de l'Enunciació	34
1.4.2. Polifonia enunciativa	37
1.4.3. Oració i enunciat. Enunciació i enunciat	39
1.4.4. Els subjectes de l'enunciat. Els interlocutors	40
1.4.5. Les marques a l'enunciació	45
1.4.6. Tipus d'enunciats: pressuposició i sobreentès. Els malentesos	59
1.4.7. Els contractes interaccionals i les negociacions	61
1.4.8. La polifonia i la distribució dels rols dels participants	66
1.5. La interacció a l'aula	67
1.5.1. El llenguatge a l'aula	67
1.5.2. Interacció i gèneres discursius	78
1.5.3. Formulació de preguntes	83
1.5.4. La conversa en el marc d'interacció d'aula	90
2. OBJECTIUS I PREGUNTES D'INVESTIGACIÓ	101
2.1. Objectius de la investigació	101
2.2. Preguntes d'investigació	102

3. PARADIGMA DE RECERCA I OPCIONS METODOLÒGIQUES	105
3.1. Introducció	105
3.1.1. Característiques de l'enfocament etnogràfic	106
3.1.2. L'etnografia en el marc educatiu	108
3.2. Construcció de les categories d'anàlisi	110
3.2.1. Elaboració de les categories d'anàlisi d'Alain Rabatel	110
3.2.2. Les nostres categories d'anàlisi de gestió	124
3.3. Opcions metodològiques	129
3.3.1. Eines metodològiques per a obtenir dades	129
3.3.2. Mètode de recerca	132
3.3.3. Requisits de la recerca	147
4. ANÀLISI DE LES DADES	153
TEXT CIENTÍFIC	153
4.1. Grup 1. Text científic	153
4.1.1. Grup 1. Text científic. Sessió 1. Com és l'interior d'una sípia?	154
4.1.2. Grup 1. Text científic. Sessió 2. Contrast creences-sabers	178
4.1.3. Grup 1. Text científic. Sessió 3. Expliquem el nostre repte cognitiu	207
4.2. Grup 2. Text científic	227
4.2.1. Grup 2. Text científic. Sessió 1. Com és l'interior d'una sípia?	227
4.2.2. Grup 2. Text científic. Sessió 2. Contrast creences-sabers	251
4.2.3. Grup 2. Text científic. Sessió 3. Expliquem el nostre repte cognitiu	279
4.3. Grup 3. Text científic	310
4.3.1. Grup 3. Text científic. Sessió 1. Com és l'interior d'una sípia?	310
4.3.2. Grup 3. Text científic. Sessió 2. Contrast creences-sabers	344
4.3.3. Grup 3. Text científic. Sessió 3. Expliquem el nostre repte cognitiu	376
TEXT NARRATIU	389
4.4. Grup 1. Text narratiu	389
4.4.1. Grup 1. Text narratiu. Sessió 1. Inici del conte	389
4.4.2. Grup 1. Text narratiu. Sessió 2. Continuació de l'escriptura del conte	417
4.5. Grup 2. Text narratiu	448
4.5.1. Grup 2. Text narratiu. Sessió 1. Inici del conte	448
4.5.2. Grup 2. Text narratiu. Sessió 2. Continuació de l'escriptura del conte	472
4.6. Grup 3. Text narratiu	490
4.6.1. Grup 3. Text narratiu. Sessió 1. Inici del conte	490
4.6.2. Grup 3. Text narratiu. Sessió 2. Continuació de l'escriptura del conte	517

ANÀLISI COMPARATIVA DE L'ESPAI INTERL·LOCUTIU EN ELS TEXTOS CIENTÍFICS I NARRATIUS	537
4.7. Grup 1. Text narratiu i text científic	537
4.8. Grup 2. Text narratiu i text científic	540
4.9. Grup 3. Text narratiu i text científic	543
5. RESULTATS, DISCUSSIÓ DELS RESULTATS I CONCLUSIÓ	547
5.1. Resultats	547
5.1.1. Els papers enunciatius a la interacció	547
5.1.2. Les negociacions dels punts de vista	549
5.1.3. Les funcions de gestió didàctica, cognitiva i social i identitària	553
5.2. Discussió dels resultats	557
5.2.1. Sobre les preguntes d'investigació	557
5.2.2. Sobre la metodologia	566
5.2.2. Sobre el marc teòric	567
5.3. Conclusió	568
BIBLIOGRAFIA	571
ANNEXOS	
Annex I: Programació i planificació	585
Annex II: Transcripció de les sessions d'aula	611

AGRAÏMENTS

En tot aquest recorregut de tres anys i escaig han estat moltes les persones que, d'una manera o altra, han fet possible aquesta recerca. A totes elles voldria expressar la meva gratitud. De manera molt especial vull donar les gràcies al director de la tesi, el doctor Juli Palou Sangrà, per les llargues converses que hem tingut, els seus comentaris crítics i l'inestimable suport per dur a terme aquest treball; així com també els consells i l'ajuda incondicional per part de la codirectora de la tesi, la doctora Alba Ambrós Pallarès.

Vull agrair el suport i les aportacions fetes pels membres del grup Plurilingüisme i Ensenyament de Llengües (PLURAL) de la Universitat de Barcelona, i molt especialment a la doctora Margarida Cambra per les seves valuoses contribucions i pel seu entusiasme vital.

Aquest treball es va iniciar a partir dels estudis de Màster en Recerca en Didàctica de la Llengua i la Literatura que vaig cursar a la Universitat de Barcelona el curs 2007-2008. Per aquest motiu, el meu agraïment al coordinador del Màster i director del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de Barcelona, el doctor Joan Perera Parramon.

Aquesta tesi no hauria estat possible sense la col·laboració dels docents i companys de l'Escola Avenç de Sant Cugat del Vallès. Vull agrair molt especialment el treball i l'ajut dels mestres de cinquè curs de Primària: l'Enric Perramon, l'Elvira Cidoncha, en Sergi Fernández i en Xavier Rodríguez; així com també el suport professional i personal que he rebut en tot moment per part de la Sílvia Torras, directora d'Educació Infantil i Primària i d'en David Sierra, director de l'escola.

Si aquest treball té un sentit, és molt clar que aquest el donen els alumnes. I és a ells a qui vull agrair molt especialment la seva col·laboració. Les converses que han establert entre ells i les seves reflexions han esdevingut un corpus que va més enllà d'un corpus de dades.

No voldria acabar aquest capítol d'agraïments sense fer esment d'algunes de les persones que he sentit al meu costat en aquests anys de treball.

La Sílvia, l'amiga amb qui sempre és plaent fer un cafè o anar a la Bisbal a fer un curs de ceràmica, i en Josep, que m'ha acompanyat i encoratjat des del primer moment per dur a terme aquest projecte.

La Magda, que de manera incondicional m'ha aconsellat i m'aconsella, i els meus pares, que sempre m'han despertat la curiositat pel saber.

